

Windows Altında Dil Çalışmaları İçin Cibakaya 2.1a

Program Kullanma Kılavuzu

Ceval Kaya

Ardahan, 2023

Ön Söz

Türkçe araştırmalarına yardımcı olmak üzere yazılan *Cibakaya 2.1a* adlı bu program, bir metinde geçen bütün kelimelerin dizinini hazırlamaktadır. Program, kelimelerin geçtiği yerleri göstermez, sadece madde başı temelinde bir metnin kelime kadrosunu ve geçme sıklığını verir.

Bu sürümde programın ara yüzünü biraz değiştirdim. Bazı *Windows*'larda ara yüzde Türkçe harfler kaybolduğu için İngilizcenin harflerini kullanmak zorunda kaldım.

*Dizinde madde başının geçtiği yerler önemli ise o zaman bu programla birlikte gelen **Cibakaya 2.4.1** adlı sürümü kullanınız.*

Program ücretsizdir. Para ile satılamaz. Kopyalanması teknik veya hukuki bir sorun oluşturmaz.

Türkçe araştırmalarına yararlı olması dileğiyle.

Ceval Kaya

cevalkaya@gmail.com

1. TERİMLER

1.1. Giriş dosyası: İşlenecek bilgilerin bulunduğu dosyadır. Dosya, kullanıcı tarafından belirlenir. Bu dosya düz metin (text only) olarak kaydedilmiş ve programın bulunduğu klasöre taşınmış olmalıdır. Cibakaya'nın çalışmasından sonra, bu dosyadaki bilgilere herhangi bir şey olmaz. Dosya olduğu gibi korunur.

1.2. Çıkış dosyası: İşlenen bilgilerin yazılacağı dosyadır. Programın bulunduğu klasörde açılır. Bu dosyayı program kendisi açar. Adını da kendisi verir. Giriş dosyasının adına, 'Dizin' unsuru eklenerek çıkış dosyasının adı belirlenir. Örneğin, giriş dosyasının adı **Hitabe** ise, çıkış dosyası **HitabeDizin** olur.

1.3. Kelime işlem programı: Dizini hazırlanacak metin bu tür bir program ile yazılır. Düz metin olarak kaydetme özelliği olan her program bu iş için uygundur. Bu tür programların en iyisi Microsoft Office Word'dür. Programın oluşturduğu çıkış dosyaları da bu tür programla açılmalıdır.

1.4. Düz metin olarak kayıt: Bir dosya farklı programlar tarafından kullanılacaksa o zaman düz metin (text only) olarak kaydedilmelidir. Böyle kaydedilen dosyalar, başka programlar tarafından açılıp okunabilir.

2. PROGRAMIN ÇALIŞTIRILMASI

- Programı çalıştırmadan önce dizini çıkarılacak dosya hazırlanıp düz metin (text only) olarak kaydedilmiş (ayrıca bk. **4.1**) ve Cibakaya programının bulunduğu klasöre taşınmış olmalıdır. İlk denemenizi programla birlikte gelen **Hitabe** adlı dosya ile yapabilirsiniz.
- Programı tıklayınız.
- 'Giris dosyasi:' sorgusundan sonra imlecin bulunduğu yere dizini çıkarılacak dosyanın adını **Hitabe** yazıp <ENTER> tuşuna basınız.
- Program çalışmaya başlayacaktır. Bu sırada ekranda programın adı ile giriş ve çıkış dosyalarının isimleri görünür. Ayrıca, program tarafından yapılan üç işlemin (okuma, sıralama, yazma) adları ekrana yazılır ve bu işlemlerin seyri grafik olarak gösterilir.
- İşlem bitince programdan çıkınız.

3. ÇIKIŞ DOSYASININ AÇILMASI

Programın bulunduğu klasörü tıklayınız. Program tarafından oluşturulan dosyalar düz metin dosyalarıdır. Bunları açmak için dosyanın üzerine sağ tıklayıp <Birlikte aç> alt menüsünden Microsoft Office Word programını işaretlemek yeterlidir.

Program tarafından oluşturulan dosya **...Dizin** adını taşır. Metnin dizini bu dosyadadır. Burada, metinde geçen bütün kelimelerin alfabetik dizini yer alır. Her bir madde başından sonra, söz konusu madde başının kaç defa geçtiği hemen ardında gösterilir. Dizin, şu alfabetik sıraya göre düzenlenir:

a b c ç d e é f g ğ h ı j k l m n ñ o ö p q r s ş t u ü v w x y z

Dosyanın sonunda ayrıca şu istatistikler verilir:

Toplam kelime: Giriş dosyasından okunan kelimelerin sayısı.

Madde başı: Madde başlarının sayısı.

4. METİN GİRİŞİ

4.1. Dosya tipi ve metni saklama

Kelime işlem programıyla, metnin yazılacağı bir giriş dosyası açılmalı ve bu dosya düz metin (text only) olarak kaydedilmelidir. Dosya adında Türkçeye özgü harfler olmamalıdır.

4.2. Kelimelerin sayısı

Program tarafından işlem yapılacak kelimelerin sayısı beş milyon ile sınırlandırılmıştır. Eğer kelime sayısı daha fazla ise ilk beş milyon kelime dikkate alınır. Diğerleri dizine girmez.

4.3. Programda şu karakterler tanımlanmıştır:

Harfler: A Â B C Ç D E Ê F G Ğ H I Î J K L M N Ñ O Ö P Q R S Ş T U Ü V W X Y Z

a â b c ç d e ê f g ğ h i î j k l m n ñ o ö p q r s ş t u ü v w x y z

Rakamlar: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

İşaretler: + -

Kelime ayırıcıları: Boşluk ve sekme

Not

Giriş dosyasında bulunan bunların dışındaki karakterler (söz gelimi transkripsiyon ve noktalama işaretleri) atlanır.

Büyük harfler küçük harfe çevrilir. Ayrıca, şapkalı harflerin (â î û) şapkalı, dizinde kaldırılır: â > a, î > i, û > u.